

Wort de unieke gezinsverpleging in Geel erkend als immaterieel erfgoed? Vlaanderen draagt ze in maart 2022 voor en de Unesco beslist er eind 2023 over. Ann Peetermans (45) vangt al vijf jaar psychiatrische patiënten op. "Het is een roeping, ook mijn tante Gerda deed het. Ik behandel Robert als mijn zoon", zegt ze. "Hopelijk zet deze voordracht meer jonge mensen aan om in het project van gezinsverpleging te stappen."

Aan de tafel in de woonkamer zit Robert (79) te tekenen. "Dit huis wordt het. Het staat in Laakdal", zegt hij terwijl hij wijst naar de advertentie van een makelaar. "Ja, Robert heeft zijn roeping gemist: hij had architect moeten worden", pikt pleegmoeder Ann in. "Zijn map met tekeningen van woningen puilt uit."

Minister-president Jan Jambon (N-VA) maakte zaterdag bekend dat Vlaanderen in maart volgend jaar de gezinsverpleging en Sint-Dimpnaverering in Geel voordraagt voor een Unesco-erkenning als immaterieel erfgoed, de typerende volkscultuur zegt maar. Vlaanderen heeft momenteel twee praktijken in het register: de beiaardcultuur en de volkssporten en -spelen.

Wildvreemden

De gezinsverpleging mag dan onlosmakelijk met het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum (OPZ) in Geel verbonden zijn, de traditie waarbij Geelse gezinnen wildvreemde personen met psychische problemen in hun midden opnemen, gaat al vele eeuwen verder terug dan de 166 jaar dat de 'kolonie' in Geel bestaat. In 2017 won dit gebruik ook al de Ultima of Vlaamse Cultuurprijs voor immaterieel cultureel erfgoed.

In Geel worden al zevenhonderd jaar psychisch kwetsbare mensen opgevangen in pleeggezinnen. De gezinsverpleging ontstond in de dertiende eeuw vanuit de devotie van de Heilige Dimpna, patrones van geesteszieken. Ter ere van Sint-Dimpna vinden elke vijf jaar de Dimpnadagen plaats, met een massaspektakel en een omme-gang.

Volgens een legende werd een Ierse koning na de dood van de koningin verliefd op zijn puber-dochter, omdat ze zo leek op haar moeder. Het meisje vluchtte naar

IMMATERIEEL ERFGOED Ann (45) duimt voor Unesco-erkenning Geelse gezinsverpleging

Ann Peetermans met Robert: "Onze gasten maken volwaardig deel uit van ons gezin."

FOTO BERT DE DEKEN

"Robert (79) is als een zoon voor mij"

Geel, maar de koning achtervolgde haar en vermoordde zijn dochter. "Er ontstonden bedevaarten naar Geel waarbij mentaal zwakkeren en *krankzinnigen* de Heilige Dimpna om genezing smeekten", zegt Johan Claeys, woordvoerder van het OPZ. "Het opvanghuis werd te klein en mensen naast de kerk zijn psychiatrische patiënten gaan opvangen."

Leven in de brouwerij

Ann Peetermans, een alleen-

staande schoonheidsspecialiste, zette vijf jaar geleden de stap naar pleegmoeder. "Mijn zoon Warre was toen 9. Ik heb het eerst met hem besproken en hij zag het wel zitten om een grote *broer* in huis te hebben", vertelt ze. "Toen ik me kandidaat stelde, heb ik bij het OPZ specifiek om Robert gevraagd. Hij heeft dertig jaar bij Fien in de buurt gewoond. Telkens als ik vanuit Geel-ten-Aard naar school fietste, stond hij in de gracht bloemetjes te plukken of te

zwaaien voor het huis."

Ann ving tot februari ook meer dan drie jaar een vrouwelijke patiënt op. Rond Pasen kwam Josif aan als nieuwe gast. "Extra volk zorgt voor leven in de brouwerij. We leggen een kaartje, spelen spelletjes en ik luister graag haar hun verhalen. Onze gasten maken volwaardig deel uit van ons gezin", zegt Ann. "Josif kookt graag en steekt vaak een handje toe in de keuken. Robert steekt liefst een handje toe bij het verorberen van

Ann Peetermans

Pleegmoeder

"Extra volk zorgt voor leven in de brouwerij. We leggen een kaartje, spelen spelletjes en ik luister graag haar hun verhalen."

de maaltijd (*lacht*)."

Zijn er dan nooit strubbelingen? "We hebben nooit ruzie gehad, weleens woorden. Met agressie kreeg ik nooit te maken", zegt Ann. "En ook met *dieje kleine* (*Warre, red.*) heb ik nooit ambras gehad. Als ik er niet ben, maakt hij lekkere croque-monsieurs."

Met neus in mest

Robert werd in maart vorig jaar getroffen door corona. "Hij is nog altijd niet hersteld. Vroeger verzorgde hij dagelijks mee de ezels, het schaaap, de kippen en de poezen, maar nu geraakt hij niet meer tot aan de stal. Hij is meteen buiten adem", zegt Ann. "Dat het maar gauw mooi weer wordt zodat we een pintje kunnen drinken aan de jachthaven of een ijsje eten bij de boer."

Ann zorgt graag en wil dat haar patiënten zich goed voelen. "En zelfs als het tegenzit, proberen we erom te lachen. Zo struikelde Robert eens terwijl hij een volle kruiwagen voor zich uit duwde", vertelt Ann. "Hij belandde pardoes met zijn neus in de mest."

Momenteel doet het OPZ een beroep op 150 pleeggezinnen. "Daarnaast zijn er dertig opvanggezinnen die inspringen wanneer bijvoorbeeld Ann tijdelijk niet voor Robert kan zorgen, en vijftien zorggezinnen die zich bekommeren om minderjarigen met psychiatrische problemen en/of een mentale achterstand", zegt Johan Claeys. "In totaal vangen we op die manier 155 volwassene en twaalf jongeren op."

Het is wachten tot december 2023 voor bekend raakt of de gezinsverpleging en Sint-Dimpnaverening in het register zijn opgenomen.

IVO MEULEMANS